

= Veja po pošti: =
 Za celo leto naprej . K 28:-
 za pol leta 13:-
 za četr' 6:-
 za en mesec 2:-
 za Nemčijo celoletno . 29:-
 za celo inozemstvo . 36:-

= V upravnosti: =
 Za celo leto naprej . K 22:-40
 za pol leta 11:-20
 za četr' 5:-60
 za en mesec 1:-90
 S posiljanjem na dom stane na
 mesec 2 K. Posamezne st. 10 v.

SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

**Kopirajte je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III.
 Kopirajte se ne vraca; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74.**

**Upravništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6. —
 Sprejema naročno, inserate in reklamacije. —
 Upravniškega telefona štev. 183.**

Današnja številka obsega 6 strani.

Razpust ljubljanskega občinskega sveta.

Zgodilo se je, čemur se je bilo lahko ogniti, kar pa je liberalna stranka z nujnostjo priklicala nad ljubljansko mesto: občinski svet je razpuščen, na magistratu vodi posle vladni komisar.

Preden deželna vlada stori tak korak, si mora biti gotova, da ima za to razloge, ki drže, in da so najvišja upravna mesta popolnoma njenega mnenja. Zato se taka stvar ne izvrši nepričakovano, in ni treba mnogo političnega razuma, da se avtonomni zastop obvaruje take katastrofe.

Člani ljubljanskega občinskega sveta so pa postopali na nerazumljivo nerođen način. Napaka za napako se je vršila, s slepoto udarjen je hotel ljubljanski občinski svet v svojo pogubo. Nekaj čudnega je v teh ljudeh. Kakor v hipnozi ne vidijo in ne slišijo nič. Kakor brezavestni izvršujejo, kar jim je sugerirano. To je Hribarjev duh, duh fraze, duh samoljubnosti, duh osebnega malikovanja, oni duh, ki najbolj oslepi človeka in ga stori najbolj nezmožnega za politično delo.

Stališče Slovenske Ljudske Stranke smo že opetovano izrazili. S. L. S. stoji na stališču avtonomije, zato je bila za to, da se Hribar potrdi. S. L. S. se ni oziral na osebo, ampak je samo naglašala svoje načelo, kot prava ljudska stranka. Že preden je padla kocka proti Hribarju, pa se je liberalna stranka postavila na čisto napačno osebno stališče. Načelo avtonomije se od liberalcev ni naglašalo, ampak iz cele zadeve so naredili osebno afero Hribarjevo. To je bila taktična napaka usodepolnih posledic. A kdor pozna liberalce, se temu ne more čuditi, kajti vse njihovo politično delo je doslej še vedno nosilo samo pečat osebnosti. S tem, da so iz vprašanja ljubljanskega mesta naredili vprašanje Hribarjeve osebnosti, je bila ljubljanska občinska stvar že kompromitirana, avtonomno stališče je stopilo v ozadje, in vrla je dobila orožje, s katerim je Ljubljani vzela župana.

Hribar ni dobil Najvišjega potrjenja.

S tem je postal položaj popolnoma jasen, in v rokah občinskega sveta je bilo, da reši avtonomijo. A tu se je gojila napaka za napako.

Kdo je najbolj kriv? Ali Hribar ali

drugi, ki hočejo po njem podedovati? Ta aféra naredi skoraj vtis komedije, ki so jo igrali nekateri, ki so bili že davno podučeni o vladnih namerah in o položaju, v katerem se nahaja Hribar. Udarec je šel zaradi raznih dogodkov, ki jih bo vlada gotovo v kranjskem deželnem zboru natančneje nazzanila, seveda na osebo Hribarjevo. Ta pa se je obnašal s tako nerodno nainostjo, da skoro ne moremo misliti, da bi on v tem slučaju igral komedijo. Dokaz temu je njegova klavrna izjava v »Neue Freie Presse« in v drugih listih, koder se tako jokavo brani pred očitkom panslavizma in germanofilstva. S to pomilovanja vredno izjavilo je hotel izposlovati svojo potrditev, ob času, ko je negativna odločitev že bila padla. Ravno oni, h katerim se je Hribar zatekel, so se še kruto norčevali iz njega. Saj je bila »N. Fr. Pr.« tako hudobna, da je prinesla to izjavo šele potem, ko je bilo že razglašeno, da je Hribarjeva volitev ni dobila Najvišjega potrjenja.

Pa razmotrimo položaj, kateri je nastal, ko je vladar odrekel svojo potrditev Hribarjevi izvolitvi! Do sem je bila vsa zadeva le Hribarjeva osebna stvar. Občinski svet je stal pred vprašanjem, ali postavi višje interesete mestne občine, ali pa osebne interese Hribarjeve. Pred tako odločitvijo je stal nekoč Dunaj. Kako moško se je obnašal dr. Lueger! Niti en hip 'bi bil v dvomu. Zrtval je sebe interesu občine, in posledica je bila njegova sijajna zmaga. Seveda Ljubljana ni Dunaj, kakor Hribar ni Lueger. Cisto napsrotno so postopali liberalci v občinskem svetu ljubljanskem. Kljub tako resnemu opominu se niso mogli postaviti na višje stališče, ampak osebnost je zmagala nad splošnim blagrom. Samo da so k eni osebnosti pristopile razne druge osebnosti. Začel se je v stranki ljut boj za osebnosti. Drug drugemu ni privoščil prvega mesta, in v tem medsebojnem strastnem boju so popolnoma pozabili, da so poklicani varovati interese občine.

Odločilno neumnost je storil Hribar. Če bi se bilo izvršilo, kakor je bilo dogovorjeno, da bi bil županom izvoljen dr. Tavčar, Hribar pa bi se zadovoljil s kako nižjo šarzo, bi bil položaj vsaj začasno rešen in preteči udarec odvrnjen. Ali če so dr. Tavčarja odklaniali in hoteli Strobacha markirati, bi bili magari Likozarja izvolili za župana, in mestna avtonomija bi bila rešena. To so morali vsaj juristi vedeti, da kadarkoli je kako mesto od cesarja nepotrujenega župana demonstra-

tivno iznova izvolilo, je sledil temu razpust občinskega sveta.

Da se namerava demonstracija proti vladarjevemu odloku, to so vedeni vsi udeleženci prav dobro. Dokaz je ta, da so točno kakor ura izostali vsi občinski svetovalci, ki so v državnih službah.

In to je bila velika nerodnost. **Hribar je pokopal samega sebe, Hribar je pokopal avtonomijo mestne občine,** Hribar je v svoji slepoti priklical v mestno hišo vladnega komisarja! Samo trenutek naj bi bil pomislil, da je vsakdo dolžan svoje osebne interese podrediti interesu skupnosti, da je zlasti javni mandatar v prvi vrsti služabnik ljudstva — pa ne! Videl je le sebe, ničesar izven sebe! Obžalovanja vredna slepota!

Kar je sledilo, je bila nujna posledica.

Tako žalostno je končal Ivan Hribar, žalostno, ker se je sam končal. Za njim nam ni žal, žal nam je za ljubljansko stolno mesto, za našo ljubljeno prvočolnico, ki stoji zdaj v vrsti slovenskih občin kakor drevo z okleščenimi golimi vejami sredi lepega zelenja. Žal nam je za to, ker čutimo iskreno z ljudstvom in smo si načelo avtonomije zapisali na svoj prapor.

Da bi ta izkušnja ljubljansko prebivalstvo izmodrila! Da bi se našli vsi, ki jim je pri srcu pravi napredek mesta, v složnem, pametnem delu, izločivi iz sebe vse, ki jim je le za osebnosti in za lastno korist! Potem pride lahko kmalu čas, da se zopet dvigne Ljubljana iz sedanjega poniranja!

Ljubljanski občinski svet.

Seja po razpustitvi.

Včeraj ob 5. uri popoldne je imel razpuščeni ljubljanski občinski svet kratko sejo, katero je otvoril dr. Tavčar, kateri je povdarjal, da »otvarja sejo kot bivši podžupan ljubljanskega stolnega mesta«.

Prebral je odlok deželne vlade, ki je došel nanj in ki se glasi:

Stev. 2040/pr.

Ljubljana, 31. avgusta 1910.

Cenjenemu predsedstvu občinskega sveta v roke gospoda podžupana dr. Ivana Tavčarja, deželn. odbornika itd. v Ljubljani.

V seji občinskega sveta dne 30. avgusta t. l. izvolil se je županom stolnega mesta ljubljanskoga gospod občinski svetovalec Ivan Hribar, vkljub temu, da volitev imenovanega za župa-

meča. Judovsko ljudstvo je zatrto, dim njihovih daritev se ne vzdiguje več proti nebu in njihova Sveta hisa, razrušena, da kamen ne bo ostal na kamnu, ali pa bode postala tempelj, kjer se bodo častili poganski bogovi.«

»Ali se Tit noč izkazati usmiljenega? Ali se ne morete podati?« je vprašala Mirijam.

»Podati se ne moremo! — Mi vemo, da bi nas potem prodali v sužnjost ali vlekli za kolesa Cezarjevega zmago-slavnega voza po rimskeh ulicah? Ne, najbolje je bojevati se do konca. Mi bomo iskali milosti pri Jehovi in ne pri Titu. Oh! Rad bi, da bi bil že konec vsega, kajti moje srce je potrto in zadela me je sodba, da moram jaz, ki sem po svoji lastni volji povzročil smrt svoje hčere, sedaj biti kriv tudi smrti njene hčere. Ako bi te bil poslušal, bi bila ti sedaj v Peli ali Egiptu. V oni zmedri sem te bil izgubil in nikdo ne more vediti, koliko sem trpel, ker sem mislil, da si mrtva. Sedaj te pa zopet najdem in sicer zato, da te moram vsled uradne moči, ki so mi jo zaupali, jaz sam, ki sem izvor tvojega življenja, izročiti smrti.«

»Deda, reče Mirijam, »ne žaluj, morda pa le še ne umrjem.«

»Kaj misliš s tem reči? Ali se ti

Inserati:

Enostolpna petitrsta (72 mm):
 za enkrat po 15 :-
 za dva krata 13 :-
 za trikrat 10 :-
 za več krat 9 :-

V reklamnih noticah stane
 enostolpna garmontrsta
 30 vinarjev. Pri večkratnem
 objavljanju primeren popust.

Izhaja:
 vsak dan, izvenčni nedelje in
 praznike, ob 5. uri popoldne.

na v seji dne 3. maja t. l. ni dobila Najvišjega potrjenja.

Razpuščam zategadelj na podlagi § 87. postave z dne 5. avgusta 1887, št. 22 dež. zakonika občinski svet ljubljanski.

Zoper to odredbo, vsled katere ne hajo posli vseh članov občinskega sveta, pristoji občinskemu svetu pritožba na c. kr ministrica za notranje stvari.

Morebitna pritožba nima odložilne moči in bi se morala vložiti tekot štirih tednov pri deželnici vladni.

Občinski svet se sme le še enkrat zbrati v ta namen, da sklepa o prizivu, katerega bi morebiti vložil.

Nadaljne odredbe za začasno oskrbovanje občinskih opravil bodo sledile.

C. kr. deželn. predsednik Schwarz.

Občinski svetnik Lenče stavi nato predlog, naj se občinski svet ne pritoži, ker bi bila vsaka pritožba brezuspešna.

Ko je bil predlog sprejet, izjavi dr. Tavčar, da bo to takoj javil deželnemu predsedstvu.

Seje se niso udeležili Hribar, dr. Oražen in dr. Švigelj. Občinski svetnik so, ko je dr. Tavčar zaključil sejo, zaklicali »Zivio!«, hitro pospravili po svojih mizicah ter se potem razšli.

Izjava deželnega odbora.

Včeraj dopoldne ob 10. uri je deželna vlada razpustila občinski svet ljubljanskega mesta in poverila vodstvo poslov vladnemu svetniku Viljemu vitezu pl. Laschanu. Deželn. predsednik baron Schwarz je to takoj naznani deželnemu odboru ter ga povabil, da se izjavi. Deželn. odbor je imel sejo ob pol 4. uri. Sklenil je kratko izjavo, v kateri jemlje vladni čin na znanje, z željo, da obi stolno mesto Ljubljana čimprej ljudske zastopstvo.

Otvoritev „Slovenskega doma“ v Št. Ilju v Slov. goricah.

Malo dni nas še loči od 8. septembra. V Št. Ilju se delajo obširne priprave. Če nam Bog da lepo vreme, se bode slavnostna otvoritev zelo slovesno vršila. Spored slavnosti bo sledēti:

1. Ob en četrt na 2. popoldne slovenski sprejem gostov na kolodvoru v Št. Ilju, na to vhod v Št. Ilj z godbo in razvitimi zastavami raznih društev.

2. Ob 2. uri popoldne večernice.

morda posreči, da ubežiš? Morda te Kaleb? —

»Ne, jaz ničesar ne vem o Kalebu, to pa si tudi ti opazil, da mi pri sodbi ni bil neprijazen, zato sem mu hvaležna. Vendar pa rajše tukaj umrjem, nego da bi pobeginila z njim.«

»Kako pa se drugače hočeš rešiti?«

»Jaz zaupam v Boga in — upam. Neka stara, že davno umrla ženska, ki je prerokovala, da bom rojena, je tudi prerokovala, da bom umrla naravne smrti. Upam, da se tako zgodi, kajti ona ženska je bila svetinja in prerokinja.«

»Rabi Benoni,« zakliče nekdo skozi vrata, »zidovje se je podrlo. Ne obotavljaj se, tvoji te iščejo.«

»Jaz moram odtod,« vzklikne starec, »nova grozna nesreča nas je zopet zadržala in kličejo me v posvete. Zdrava, moja ljubljena Mirijam! Naj te čuva Bog in tvoj Bog, jaz te ne morem. Bodи zdrava, odpusti mi in skušaj pozbaviti zlo, ki sem ga v svoji slepoti in ošabnosti zakrivil tebi in tvojim, toda, oh, največ tudi samemu sebi!«

Starec deklico objame in odide. Mirijam pa ostane v ječi sama s svojimi solzami.

(Dalje.)

LISTEK.

Dekle z biseri.

Angleško spisal H. Rider Haggard. —

Prevel J. M.

(Dalje.)

Popolnoma vtrujena se je vsebla na trdo ležišče in je onemogla kralju zaspala. Sanjala je, da je zopet pri Esencih, da trga cvetice ob reki Jordanu. Bila je vsa srečna; toda naenkrat se ji zdi, da jo nekdo kliče; pogleda in vidi pred seboj deda Benonija.

»Ded, ti tukaj?« vpraša Mirijam.

»Svoje življenje sem tvegal, da sem prišel k tebi, a moral sem priti, da se poslovim in te prosim odpuščanja.«

»Čemu bi me prosil odpuščanja? Po vaših nazorih je sodba pravična. Jaz sem kristjana in jaz sem v resnici rešila Marku življenje, vsaj tako se nadejam, četudi zato izgubim svoje.«

»Kako si ga rešila?« jo vpraša.

3. Po večernicah pozdravni govor Šentiljskega župana g. Thalerja.
 4. Slovesno blagoslovjanje »Dom«.
 5. Godba: »Liepa naša domovina«.
 6. Deklamacija.
 7. Pesem.
 8. Slavnostni govor, govoril predsednik »Slovenske Straže« in deželni odbornik Evgen Jarc.
 9. Godba.
 10. Nastop Orlov.
 11. Velika ljudska veselica.

V slučaju slabega vremena se vrši veselica v prostorih Družvenega doma, sicer pa na prostornem vrtu.

Pri ljudski veselici bo mnogo prijetne zabave. Sodelujejo domače, marihorske in okoliške Slovenke v raznih šotorih. Godbene točke preskrbi dobroznan spodnještajerska godba. Vabimo k otvoritvi še posebej našo akademično mladino in pevske zbole. Naj bo 8. septembra splošen praznik za obmejne Slovence!

Logaška zastrupljevalna zadeva pred ljubljanskimi porotniki.

(Dalje.)

Glavno dokazovanje o Hladnikovi krivdi.

Priča Piazzentini se je včeraj popoldne zaprisegla. Govoril je nemško še precej dobro, samo včasih mu je moral tolmačiti tolmač kako besedo. Piazzentinijevi pričevanje dokazuje, da je pisal po Hladnikovi predlogi gospoj Hamerlitzovi tisto že v otožnici navedeno pismo, s ponarejenim dr. Levičnikovim podpisom, v katerem se priporoča Hladnikovi materi kot zdravilo strupene pilule: mišnica. Priča je Hladniku posredoval več kupčij. Dvakrat mu je reklo, naj pride na njegov dom, da mu piše neko pismo. Na predsednikovo vprašanje opisne natanko Hladnikovo stanovanje in opravo. Priča se spominja na napaki, ki jih je napravil, ko je prepisoval pisavo v neznanem mu jeziku. Hladnik je priči reklo, da se gre za šalo. Rekel mu je, ko se je Piazzentini nekoliko obotavjal zapisati dr. Levičnik, da je to njegov dober znanec in da se gre za šalo, ker je pismo namenjeno neki mladi in lepi ženski, ki ne sme znati, kdo da je pisal pismo. Napisal je tudi naslov na kuverti. Pozneje ga je srečal Hladnik na ulici in Piazzentini je kupil po Hladnikovem naročilu spremnico v neki trafiki in napisal na njeno naslov Hamerlitzove gospe, kot odpošiljalca pa dr. Levičnika. To, da je pisal pismo, je povedal svojemu znancu Rosa, ki ga je pozneje tudi opozoril na to in mu svetoval, naj javi vso zadevo policiji. Med Piazzentinijevem zaslisanjem je vladala v dvorani velika tišina. Hladnik je zanikal, da bi bil kedaj narekal pismo Piazzentiniju. Pričal je Piazzentini s tisto gotovostjo, ki napravlja na objektivnega poslušalca vtis, da govori resnico.

Priča Zanussu potrdi, da je bil enkrat Hladnik z neko sebo v njegovi traktorji Hladnik z neko osebo v njegovi traktorji. Piazzentini je namreč izpovedal, da sta pila s Hladnikom pri njem.

Pismarji in pismouki imajo besedo.
 Predsednik: »Zdaj bodo imeli besedo pismarji in pismouki, (Veselost), izvedenci, da nam izjavijo svoje mnenje, če je res pisal Piazzentini določno pismo. Izvedenci, cesarski svetnik Franke, profesor Vesel in dr. Robida odločno izjavijo, da je pisal določno pismo Piazzentini. Izvedenec Vesel je podal svoje mnenje nemško.

»Senzali vedno lažejo.«

Tisti hodnik, kjer čakajo priče rešitev, t. j. da jih pozovemo v dvorano pričat, je bil včeraj zelo živahan. Tržačan je imel glavno besedo in to se živahnii senzali, ljudje, ki vedno posredujejo kupčije. Dolgočasili se niso. Vlekl so eden drugega, kar so mogli. Senzali in restavrater Ivo Franc Alberti je imel, kolikor smo opazili med pavzami, glavno besedo. Živ, kakor živo srebro, šegav, je vlekel tiste priče Tržačane, ki znajo samo laško, da to ni prav, ker on zna laško, srbo - hrvaško, slovensko, nemško, grško, francosko in angleško ter da se zato ne pusti prodati. Alberti je ostal tudi v sodni dvorani pred resnimi gospodi sodniki in porotniki in državnim pravnikom in zagovornikoma Šegavi Alberti. Bil je zaprizezen in izpovedal je s takim prirojenim mu humorjem, da se niti ostri gospod predsednik ni mogel zdržati smeha. Hladnika smatra za poštenega človeka, o Piazzentiniju pravi, da je pijanec. Priča pravi med velikim smehom, da senzali vedno lažejo. Dr. Neuberger: »Toraj pa Vi tudi tu lažete, če vedno lažete!« Priča: »O ne, gospod, sem prisegel.« Predsednik: »Slišite, Vi, ali niste rekli, Hladnika moram vun izrezati in Piazzentinija noter spraviti?« Priča: »O ne,

gospod predsednik.« Dr. Ravničar stavi nanj neko vprašanje. Priča skoči k njemu in predno odgovori pravi: »Ja, gospod, jaz ne vem, kdo ste, kar zopet vzbudi viharno veselost. Ko ga vprašajo, če tudi on laže pri kupčiji, nekako užaljen zaklici: »I, seveda da tudi lažem pri kupčiji, saj vsi senzali lažemo.« Predsednik: »Vi morate tudi jutri tu ostati.« Priča: »Ma, ostanem, ampak morajo plačati.« (Veselost.) Predsednik zapovedujoče: »Vi morate biti jutri ob 9. uri dopoldne tu.« O Hladniku je reklo priča: »Rad bi videl, da bi prišel vun.«

Policijski koncipist dr. Rudolf Modrič iz Trsta izpove, kako so prišli Hladniku na sled. Nanj je napravil Piazzentini vtis, da govori resnico.

Ob sedmi uri se je obravnavata prekinila in se nadaljuje ob en četrt na 9.

Projekcije s skioptikonom in izpovedbe strokovnjakov.

Dr. Robida projicira s skioptikonom slike pisma Piazzentinijevega in preide takoj na predmete pošiljatve, t. j. poštne spremnice, zamotnega papirja in razglednice od dne 19. aprila 1910. Opiše posamezne predmete in opozori porotnike na posamezne podrobnosti, kot črtice, pike, razure, majuskule itd. Potem preide na označenje posameznih, za pisave na teh predmetih posebno važnih vezi, ločenj, potez in drugih znakov. Zlasti nalomljeni mali in veliki »l«-i, širokokrakasti, plitvo obokani »t«, rombični »a« in z udritinami opremljeni mali »o«. Zagovornik dr. Švigelj ugovarja, češ, da zdrav razum ne pripušča sklepati na jednakost pisav in navaja posamezne razlike v črkah. Dr. Robida izjavlja, da se tudi »brez potrebnega zdravega razuma« pridružuje opazovanju gospoda zagovornika, žalibog pa ne v drugih točkah, kakor tudi ne v sklepih in sodbah, katere ima izvajati. Ne-le, da je pisala vse tri predmete ena roka, z gotovostjo se dà tudi sklepati, da jih je pisala gospa Emilia Hladnikova.

Dr. Švigelj vpraša, če je pri grafološki mogoča zmota. Dr. Robida odvrne, da on ni grafolog, ampak grafo-gnost in da zmote niso izključene, kar pri nobenem drugem človeškem delu. V gotovih slučajih se pride do sklepov, ki so čisto zanesljivi, v drugih seveda se more govoriti samo o večji in manjši verjetnosti; v gotovih slučajih pa se sploh ne more trditi ničesar. Metode so znanstvene, sklepi logični in ugotovitve toliko verjetne, če se pravilno preiskuje, opazuje, sklepa in sodi, kakor n. pr. diagnoze v patologiji. Dr. Švigelj preide na afero Dreyfus in trdi, da so se tedanj izvedenci tudi motili. Dr. Robida replicira, da je to mogoče, da se v nadaljnje diskusije te vrste spuščati ne more — sicer je bil pa proces Dreyfus političen proces, in pri takih procesih je postavljen vse na glavo (Bučen smeh po dvorani).

Nato nastopi prof. Vesel, ki noče slovenski govoriti. Porotnik Götzl zahteva od predsednika, da govoriti izvedenci slovenski, na kar odvrne predsednik, da nima prvič porotnik ničesar zahtevati, drugič pa, da mora biti vsak porotnik zmožen obeh deželnih jezikov. Nekaj porotnikov kvitira to odločbo predsednikovo s popolnim ignoriranjem prof. Veselovih izvajanj. — Prof. Vesel prične najprvo s citati nekega grafologa in postavi trditev, da dela grafološka s samimi nedokazanimi trditvami, in zahteva, da se mu mora verjeti, ker je mož že 20 let izvedenec. Potem se je izvedenec za par minut oddahnil, kar je tudi pozneje večkrat storil, vsled česar so nastale v dvorani mučne tišine in premori. Dokazal gospod profesor res ni veliko, prav, kakor je obetal, pač pa je izjavil, da se pride držati mnenju dr. Robida v polnem obsegu.

Ces. svetnik prof. Franke je bil tretji, ki je nastopil kot izvedenec-pismouk. V poljudnem besedilu je svetnik opozarjati začel na posamezne značilne črke, kot »l«, »a«, »t« itd., ali do skrajnosti utrujeni porotniki so odklonili njegova zanimiva izvajanja, češ, da jim je stvar itak povsem jasna. Nato zaključi ob 11. uri ponoči predsednik obravnavo.

Predstava s skioptikonom se je v porotni dvorani popolnoma posrečila. To je bila novost za Ljubljano. Jako dobro bi bilo, da bi se porotnikom v bodoči predstavljal s skioptikonom tudi lokalni ogledi o umorih in ubojih. Tako bi se porotnikom značno sodba olajšala.

Današnja razprava.

Pričela se je ob devetih dopoldne. Kot priča se zasliši menda danes tudi gospa Arko, sestra obotženke, ki brido plaka, ko vstopi v porotno dvorano. Obotženka ima otekle oči, znamenje, da je noč preplakala. Hladnik je prišel

v dvorano popolnoma ravnodušno, lahno se prikloni občinstvu, ko vstopi v dvorano.

Protest proti predsedniku.

Zaslišujejo se priče Engelman, učitelj, ki ne pove nič bistvenega. Šink iz Trsta je znan s Hladnikom iz Trsta. O tem, kako je bilo v Monte Carlo, ni hotel Hladnikov. Ko se je govorilo o aferi v njegovi navzočnosti, ni ničesar pristavljal. Edvard Dekleva iz Trsta je seznani s Hladnikom v Peganovi gostilni. Občeval je ž njim skoraj vsak večer. Nanj je napravil vtis lahkomisljenega človeka, bil je gostobesen. Zdela se mu je, da aufšajda, ker se je bahal s svojim premoženjem, a priča je bil poučen o njegovih razmerah. V Hladnikovi gostilni ni bil nikoli. O Monte Carlo nista hotela Hladnik in Pegan govoriti. Potem, ko je bilo že znano, česa dolže Hladnika, je napravil na pričo vtis, da je bil popolnoma indiferent. Priča pravi, da je živel čez svoje razmere in se mu je zdel Hochstapler. To sem sklepal iz tega, ker ni imel pravega posla, se vozil v kočiji. Predsednik prične razlagati besedo »hochstapler«. — Dr. Neuberger: Protestiram najodločneje proti predsednikovi razlagi besede hochstapler. Hladnik je tožen tudi goljufije. Predsednikova razlagat tvori prejudic. — Predsednik: Razlagati menda smem. — Dr. Neuberger: Gotovo, a prejudicirati ne. Proti temu najodločnejše protestiram.

Kaj izpove Hladnikov prijatelj.

Mihail Gostiša se je zanimal za sferisterij. Prospeval sferisterij ni, ker je bil slab obisk. O kupčiških stvareh mu ni obotženec dosti govoril. Priča ga je smatral za poštenega, a lahkomisljenega človeka. Izpeljal je, kar si je v glavo vtepel. O materi ni nikdar govoril slabo. O logaški aferi je izvedel v časopisih, ko je bil že v Ljubljani. Obiskal ga je, ko je prišel v Ljubljano k sodeščemu. Rekel mu je še: Kaj pa, če si res ti? Rekel mu je: Kaj pa misliš! — Tudi njegova žena ni imela srda do njegove matere. Hladnikova in Hladnik sta prav dobro živela med seboj. Ubogala ga je vse. Ž njim sta zelo veliko občevala. Za sferisterij je zelo skrbel in se zelo trudil. Ona je napravila, ko je bila afera znana, nanj vtis, da ji je bilo hudo za moža.

Hladnikova služkinja.

Angela Vilar, 15 let starica, je služila pri Hladnikovih. Služila je tri meseca pri gospoj Rozi Arko, en mesec je bila potem doma, poklicala jo je nato k sebi Hladnikova, ko je bila v Logatcu na počitnicah. Lani je vstopila v službo, nič ne ve kdaj. (Veselost.) Iz Logatca je šla ž njimi v Trst, kjer je služila štiri meseca. Šla je v Logatec s Hladnikovo. Z avtomobilom je prišel Hladnik enkrat obiskat ženo in otroka. Hladnikova je rekla večkrat, da ko bi si bila dobra s Hamerlitzovo, bi rada šla k njej. Priča nič ne ve, kaj da je delal Hladnik v Trstu, samo to ve, da so prodajali vino. Šlo jim je dobro. Vstajali so navadno gospa in gospod ob pol 11. uri. Kdaj so šli spat, ne ve. Domov sta prihajala Hladnikova pozno v noč. Po večerji sta navadno šla gospa in gospod ven. Priča je vstajala ob pol devetih. K maši Hladnikova ni hodila. Ob devetih, pol desetih je hodila po mesu. Priča kaže, kaj da je ležalo na mizi. Sam enkrat se spomni, da so gospa Milka doma pisali. — Dr. Ravničar: »Kdaj ste pa pristavili juho?« — Priča: Ne vem. Takoj ko sem prinesla meso domov. — Priča se obrne proti obotženki in se ji smeja. Tudi Hladnikova posili prvi smehljaj v razpravi. — »Gospa so ponoči bili pri otroku. Pestovali so ga.« — Ko se priča odpusti, jo vabi dr. Švigelj, naj se oglasi pri njem, ker je tako vzame v službo, ker ni imela nič opraviti z drugimi tržškimi služkinjam.

Koliko oblike je rabil Hladnik?

Franc Kreč, krojač, izpove, da Hladnik ni naročal več oblike, kolikor ima navado srednji človek. Prišel je k njemu, ko je bil izpuščen iz zapora. Poravnal je neki račun. O zadevi nista nič govorila. Naročil je hrano pri Krečovi ženi za en teden, češ da se vrne nazaj.

Kdo je sestavil Hladnikov popravek za »Slovenca«.

Karel Mahkota, državni učitelj v Trstu, ne ve natančno, kakšen posel da je imel obotženec. Sestavil je popravek »Slovencu« za Hladnika. Peganovi gostje niso mislili, da je bil Hladnik storilec.

Pisma, ki jih je pisal Hladnik iz zapora.

Predsednik naznani, da zdaj prestopi k oddelku glede na pisma, ki jih

je pisal Hladnik iz preiskovalnega zapora. »Hladnik, zakaj ste to storili?«

»V razburjenosti, neumnosti, sem to naredil,«

pravi Hladnik. »Pisal sem, ker sem bil nagovarjan.« Priča Novak je obolen na črevesnem kataru. Predsednik: »Je torej revež.« (Veselost.) Na dr. Neubergerjev predlog se prečita pismo, ki ga je pisal Hladnik Novaku. Vsebina pisma je že objavljena koncem obtožnice. Predsednik: »Zakaj niste precej povedali sodniku, da ste pisali.« Hladnik: »Zato ne, ker nisem hotel paznika izdati.«

Kaj je izpovedal Novak.

Novak je pri sodešču v Tržiču (Monfalcone) takoj izročil pismo. V Ljubljani je preiskovalnemu sodniku dr. pl. Grasselli izpovedal, da Hladnikova pozna in ga je večkrat obiskal v Trstu. Takoj, ko je pismo prebral, je mislil, da mora biti Hladnik storilec. Čudil se je, kako da se je Hladnik ravno nanj obrnil.

Predsednik: »Ali Vam Novak ni nekaj dolžan?«

Hladnik: »Da, 80 ali 90 kron mi je iz prejšnjega časa dolžan.«

Dr. Neuberger: »Zakaj ste ravno na Novaka mislili?«

Hladnik: »Zato, ker sem bil neumen.«

Hladnikovo pismo Zidariču.

Franja Zidarič pozna Hladnika. Njen mož ima kupčijo ž njim. Znano je bilo in se je govorilo o Hladnikovi zadevi, kakor navadno, če se kaj takega zgodi. Ko je bil Hladnik stalno zaprt, je dobila pismo in ga odprla, ker odpre vsa moževa pisma. Pismo je bilo pisano s svinčnikom. Strgala ga je in vrgla v ogenj. Mož ni nič povedala. Pisano je bilo, naj mu napravi uslugo in piše preiskovalnemu sodniku pismo. v katerem naj bi napisal, naj izpuste nedolžnega in se zapre Piacentinija, Pierra in še nekega Slovana. Podpiše naj pismo z »izvedenec.« Sežgala je pismo, da bi ne imel mož sitnosti. Čez osem dni je povedala šele o pismu moža. Govorila je tudi s Hladnikovo, ki je bila mirna in rekla: »Če on ne pripozna, saj mu nič ne morejo.« — Josip Zidarič potrdi izpoved svoje žene. Čudno se je zdelo ljudem, da bi sin storil kaj takega svoji materi. Imel je enkrat neko kupčijo s Hladnikom. »Sponzala sta se s Hladnikom v gostilni.« V tem pismu mu je Hladnik tudi obljudil zaslužek. Bil je za Hladnika »čisto tuj človek«. Piacentinija in Pierra ne pozna od prej. S Hladnikovo je govoril samo parkrat. Začudila se je Hladnikova, ko je čula, da je dobil pismo. Njena sestra ga je pa zato še apostrofirala.

Hladnik romanopisec.

Predsednik naznani, da se bo moral kasneje prečitati še cel roman, ki ga je Hladnik pisal v zaporu.

Piero Vodopivec pozna Hladnika malo časa. Govori krepko, šegavo.

in občinstvu. Pierro: »Z Bogom, go spodje! Alberti: »Sem lačen, moram iti jest.« (Veselost.)

Pošljatev s pilulami.

Predsednik sodni svetovalec Vedenjak pokaže zavoj, v katerem so bile zavite strupene pilule. Preiskovalni sodnik je poslal pilule v Gradec, da se preiščejo. Na vinjetah so povsod mrtvaške glave. Vseučilišče je preiskalo pilule in izjavilo, da je v pilulah strup, in sicer približno 21—22 odstotkov. Dr. Schuster izpove slovensko: 2 do 3 grami zadostujejo usmrtniti enega človeka. Strup ni v Avstriji navaden. Storilec je moč strupa precenil. Kdor enkrat poskusi pet kosov, ne bo več vzel. Pri 5 koščkih sta komaj dva decigramma strupa notri. Če bi vseh 50 koščkov zavžila naenkrat, bi to učinkovalo smrtno. Sicer pa vpliva tudi, kakšen je človek. Gospej Hamerlitzovi bi pet koščkov povzročilo težko bolezen, a umrla bi ne. Dr. Plečnik: Vse barijeve soli povzročajo vnetje črevesa. Kdor jih zavžije, dobi krč, bljuje in ima drisko. Postavno normirano ni, koliko se sme strupa zapisati. Najvišja zdravninska doza bi bila 0·2 na dan, kot najmanjsa doza za zastrupljenje (smrtonosna) je 4 grame. Pri petih krogljicah bi začel človek bljuvati pri 20 krogljicah bi močno zbolel pri 50 bi povzročilo smrt. Izvedenec pravi, da je receptura kako ponesrečena, ker ostane snov na dnu kozarca. Nanj je napravilo to jako čuden vtis. Posebno skrbnost bi moral imeti že zato, ker je mrtvaška glava na etiketi.

Razprava se prekine in se nadaljuje ob pol 4. popoldne.

Gangl in Hribar v Dragatušu.

V nedeljo, 28. avgusta, po deseti maši je imel v Dragatušu pred županovo hišo svoj volivni shod liberalni kandidat za državnozborske volitve v Belikrajini, idrijski učitelj Gangl. Pripeljal ga je v Dragatuš vsiljivi graščak Mazelle; ž njim je prišel tudi bivši ljubljanski župan Hribar, dr. Triller in bogati Dako Makar iz Metlike. Svoj govor je začel Gangl z zabavljanjem čez naše poslance in je gromovito streljal s kanoni, katere so baje naši klerikalni poslanci dovolili vladu in s tem kmetom naložili ogromni davek 400 milijonov krov. Ko bi se ta denar razdelil med uboge kmete, pravi Gangl, bi kmetje imeli paradiž na zemlji. Če bodo pa Belokranjci njega volili, ne bo on vlasti dovolil niti vojakov niti kanonov. Tudi davki naj se naložijo le bogatinom, n. pr. kranjski šparkasi itd. Vse skup stara že stokrat premalačena liberalna slama!! Čudno so se pa ljudje spogledali, ko je reklo, da kmetom ni treba moliti, ampak delati, »ker le tako poveličujete Onega, ki vam je dal telo in duha«, je pobožno vzduhnil. Nato je pa sam takoj praktično pokazal, da ni treba moliti. Ko je med tem zazvonilo angeljsko češčenje, so se ljudje odkrili in molili; on je pa med tem časom pil vodo in gladil svojo lepo brado. Tako se je končal prvi štacijon v pristno liberalnem duhu. Poslušajmo dalje! Zvedel je nekje učitelj Gangl, da je njegov protikandidat baže na Vinici zelo obdelal svobodomiselnne učitelje in jim je zagrozil, da se jim mora menda rogove odbiti; to je pa mehkorsčnega Gangla tako pretreslo, da je apeliral na glavne nauke naše svete vere in reklo, da njegov nasprotnik ne pozna krščanske ljubezni do bližnjega in se noč ravnati po nauku našega božjega Učenika in Gospoda Jezusa Kristusa, ki je na križu molil za svoje sovražnike . . . Tako pobožno zna govoriti svobodomiseln učitelj Gangl. To je pač brezmejna hinavščina tega svobodomisleca, ki se sklicuje na našega Izveličarja Jezusa Kristusa. Ali nas ima res za tako neumne, ker misli, da ga ne poznamo?! Saj je videl pred seboj svojega starega znanca in sošolca župnika, ki Gangla pozna skozi in skozi.

Na vrsto pride Hribar. Pravi, da je najboljše priporočilo za Gangla njegov izvrsten govor in da želi na Dunaju imeti Gangla poleg sebe. Ubogi belokranjski kmet, je potem vzduhnil bogati agent banke »Slavije«, ubogi kmet! Vlada skrbi samo za Nemce, zate ne skrbi nihče! Kočevari imajo gimnazijo, obrtno šolo in razne druge dobrote od vlade, ti nimaš nič! Poročilo o belokranjski železnici v državnem zboru sem imel jaz, tako je samozavestno vzkliknil, da se železnica ne gradi, je krv finančni minister, ki je denar porabil za vojne namene. No, ali vendar niso tega klerikalci krivi? Tačkoj nato se je Hribar zamislil v svoj agentski posel in začel priporočevati, da se je iz Ljubljane poslalo polno lemenatarjev, ki hodijo od hiše do hiše in

nagovarjajo ljudi za kandidata S. L. S. Gospod Hribar, odkod to veste? Koliko je teh lemenatarjev, kje ste jih videli? Kar trdite je in ostane laž, če ne dokazete! Kaj pa, ko bi namesto lemenatarrek besedo učitelj ali liberalni študent, katerih ste tudi nekaj seboj pripeljali in katerih je v Belikrajini res vse polno. Seveda niso to domačini, ampak poslani od drugod. Vprašajte n. pr. g. Mazelle, pa bote vse zvedeli. Za Hribarem je govoril dr. Triller, češ, naj se kmetje ne bojijo, če se jim žuga s peklom itd. Mazelle je še enkrat priporočil Gangla, pa je bilo liberalne komedije konec. Kar je blebetal nesrečni dragatuški nadučitelj Kossec, o tem se bo govorilo na drugem mestu. Pripomnimo še, da dragatuškega župana ni bilo zraven, četudi ga je nadučitelj trikrat prišel klicat. Mož je pač prišel do spoznanja, da bi mu učiteljska komanda utegnila le škodovanati in da takega učitelja, ki ga v celi župniji nihče ne mara, tudi pameten župan ne more spoštovati in ubogati. Veseli nas, da je gospod župan prišel do tega spoznanja in da ne posluša več zastopnika umirajočega liberalizma v Dragatušu. Pobožnemu Ganglu pa naprej lahko povemo, da ga bo zadela ista usoda, kot je zadela svoj čas Jelenca in Šetino, Globočnika, Mazelle in celo liberalno kompanijo. Naše katoliško, dobro ljudstvo pozna svoje prijatelje!

MINISTER BURIAN V BOSNI.

Skupni finančni minister Burian je prišel v Bosno in Hercegovino na inspekcijski.

MEDNARODNI KONGRES SOCIALISTOV V KODANJU.

Delegat Seitz iz Dunaja je stavil rezolucijo, v kateri se povdaria potreba zvezne balkanskih narodov in v kateri se Mladoturkom izreče priznanje od strani kongresa. Resolucija je bila sprejeta. Končna odločitev v narodnostenem sporu med avstrijskimi Nemci in Čehi še ni padla. Antimilitarna komisija je obravnavala resolucijo, v kateri se zahteva, da je dolžnost vseh soc. demokratov, pobijati militarizem, posebno na ta način, da se glasuje vedno proti vojaškim zahtevam ob priliki proračuna.

CESAR VILJEM IN SOCIALNI DEMOKRATI.

31. avgusta se je vršilo v Berolinu 33. shodov, na katerih se je nameravalo protestirati proti podražitvi mesa. Hkrat se je sprejela na vseh shodih resolucija, v kateri se zahteva sklicanje državnega zbora, ki naj zavrne absolutistične težnje cesarjeve v meje državne ustave. Sklenjeno je že, da ulože soc. demokratije in liberalci interpelacijo zaradi cesarjevega govora v Königsbergu. Interpelacija je že sestavljena in presega glede ostrosti vse dosedanje interpelacije, ki jih je stranka zadnja leta stavila.

POMNOŽITEV RUSKEGA ČRNOMORSKEGA BRODOVJA.

Peterburg, 1. septembra. V mornaričnem ministrstvu z vso hitrico pospešujejo izdelavo načrtov štirih novih bojnih ladij za rusko črnomorsko brodovje. Vsaka teh bojnih ladij je proračunana na 10 milijonov rubljev. Poleg tega se namerava črnogorsko brodovje opremiti tudi s podmorskimi čolni. Grajenje je poverjeno peterburškim železnicam.

STOLIPIN V SIBIRIJI.

Peterburg, 1. septembra. Stolipin je včeraj odpotoval v Sibirijo, da osebno preiše dogodek pri amurski železnici. Z njim potuje tudi poljedelski minister.

Dnevne novice.

+ Deželna elektrarna. Od nekih strani se razširjajo vesti, kakor da bi dežela bila opustila misel na veliko deželno elektrarno. Neke tvrdke razširjajo te vesti, ker hočejo pregovoriti razne zavode in podjetja k napravi lastnih majhnih central. Namen je prozoren. Temu nasproti smo pooblaščeni objaviti, da je zadeva podeželnih električnih central v polnem tiru, da se dela z veliko pridnostjo in bo že prihodnji deželni zbor dobil v sklepanje konkretno predloge. Prihodnje leto ali že letos jeseni se brez dvoma začne graditi.

+ Umrl je, kakor smo včeraj poročali med brzjavnimi poročili, v Godoviču pri Idriji tamošnji župnik č. gosp. Alojzij Bobek. Rojen v Kranjski gori 5. oktobra 1855., je bil pokojnik posvečen v mašnika 26. julija 1879. ter nato poslan za kaplana v Loški potok. Deloval je potem kot kaplan v St. Juriju pod Kumom, v Mokronogu in

Šmarjeti, dokler ni leta 1889. dobil župnije Godovič, katero je upravljal do smrti, ki mu je včeraj po kratki, mučni bolezni pretrgala nit življenja. R. I. P!

— Pogreb bo jutri, v petek, ob 10. uri dopoldne.

+ Kanonično umeščeni so bili č. gg. Jos. Lavrič na župnijo Breznicu, Frančišek Rajčevič na župnijo Lučine in Alojzij Wester.

+ Premeščena sta č. gg. Leopold Kolbezen iz Mirne peči za župnega upravitelja v Godovič in Jan. Sever iz St. Jernejca v Mirno peč.

+ Poseben vlak v Št. Ilj dovoljen Danes je dobila »Slovenska Straža« na znanilo, da južna železnica dovoli dne 8. septembra poseben vlak v Št. Ilj. — Kdor hoče videti lepo zeleno Stajersko, nje ljubka mesta, prijazne vasi in trge, naj 8. septembra pohti na slovensko Stajersko mejo v Št. Ilj. **Vožnja tja in nazaj bo veljala v tretjem razredu samo 8 K 5 vin., v drugem razredu 12 K 10 v., v prvem razredu 14 K 20 vin.** Za one, ki vstopijo na postajah za Ljubljano, je južna železnica določila, da plačajo ravnotoliko. Vlak odpelje iz Ljubljane na praznik, 8. septembra ob 7. uri zjutraj, iz Zaloge ob 7. uri 16 min., iz Laz ob 7. uri 25 min., iz Litije 7:46, iz Trbovelj ob 8. uri 13 min., iz Zidanega mesta ob 8. uri 36 min., iz Rimskih Toplic ob 6. uri 46 min., iz Celja ob 9. uri 8 min., iz Št. Jurija ob 9. uri 28 min., iz Grobelnega ob 9. uri 28 min., iz Poličan ob 9. uri 28 min., iz Slovenske Bistrike ob 10. uri 4 min., z Pragerskega ob 10. uri 42 min., iz Maribora ob 10. uri 47 min. in pride v Št. Ilj ob 11. uri 6 min. Povratek iz Št. Ilja bo ob 7. uri zvečer. Prosimo vse one, ki se nameravajo udeležiti tega zanimivega izleta, da ne mudoma pošljajo denar za karte na urad »Slovenske Straže« v Ljubljani, Kopitarjeva ulica Št. 2, II. nadstropje, nakar dobre po pošti karte. **Prosimo naša društva, da se udeleže izleta s svojimi zastavami in Orli v kroju.**

V Ljubljani sprejemajo naročila na karte tudi g. Anton Volta, blagajnik »Gospodarske Zveze«, g. Alojzij Kocmür, sollicitator pri dr. Pegau in g. trafikant Soukal.

+ V Št. Ilj. Iz Slovenskih goric se bodo na otvoritveno slavnost »Slovenskega doma« pripeljala nekatera društva na okinčanah vozovih, kar bodo posebno slovesen vhod zelo povzdignilo. Prosimo, da vsa društva, ki se bodo na slavnosti v Št. Ilju dne 8. septembra udeležila, naznajo to podružnici »Slovenske Straže« v Št. Ilju v Slovenskih goricah. Na slavnost posebno vabimo društvene pevske zbere. Posebna vabila na slavnost se ne bodo posiljala.

+ »Gorica« z dne 30. avgusta se je res povsem nepremišljeno zagnala v »Slovenca« in njegovega poročevalca o »Zagonetnih razmerah na Goriškem«. Konstatiramo le to, da se poročevalci ni dotaknil niti z najmanjšo besedico ne »Gorice« in ne stranke, ampak zavzel le stališče k nezaslišani drznosti, ki si jo nekaznovani dovoljuje nekateri svobodomiseln učitelji na škodo vse versko-nravne vzgoje otrok na Goriškem, ter pri tem predočil javnosti različna vprašanja, ki se na Goriškem povsod razpravljajo. O njih se je govorilo pri sestanku krščansko mislečega učiteljstva in — kakor se nam počita — tudi na zadnjem občnem zboru »Duhovske zveze«. Dejstva, navedena v »Slovenčevem« poročilu — namreč o škandalih v vrstah svobodomiselnega učiteljstva — odgovarjajo vsa resnici. Pričakovati je torej bilo z vso gotovostjo, da »Gorica« v tem tako važnem boju poda roko »Slovencu«; mesto tega pa se je žal zgodilo, da so dalni nasprotnik še novo orožje. Misili smo tudi, da poročevalcu in javnosti zagonetni problem mirno in stvarno obrazlož, kar bi bilo sedaj edino umestno in koristno; mesto tega pa so se po nepotrebni zagnali v »Slovenčevem« poročevalcu. Do stavljenih vprašanj bi morda sploh ne bilo prišlo, če bi bili merodajni činitelji tako prijazni, da bi se bili zadetnih sestankov učiteljev in duhovnikov osebno udeležili in stvar pojasnili, kakor je v resnici. Take važne zadeve zahtevajo pač nekaj več zanimanja in resnosti. Bojevniki na tem polju nikakor ne zaslужijo preziranja, še manj pa zaničevanja.

+ **Kako Nemci, a kako slovenski liberalci.** V Trebnicah je nemški živoinzdravnik Schille z lepim dobičkom prodral nekemu češkemu društву svoj mlín s hišo, ko ga je preje brez uspeha ponujal za 2000 kron ceneje Nemcem. Vsled tega ga je tamošnje nemško društvo pismeno izključilo in mu kot na rodnu izdajalcu prepovedalo obisk nemškega društvenega doma. Naši liberalci so pa dr. Oražna, ki je prodal Nemcem mnogo važnejše in večje podjetje — izvolili za sokolskega starosta. Na zdar!

Hilarijanska tiskarna v Gorici

— zaprtia. Minolo soboto je obrtna oblast v Gorici zaprla Hilarijansko tiskarno. Kakor znano, je v tiskarni izbruhnil štrajk, ki traja še vedno, in sicer zaradi tega, ker je vodstvo tiskarne sprejelo v službo nekega stavca linotypista iz Italije, ki nima učnega izpričevala. V tiskarni so delali kljub štrajku netiskarji, kaplan iz Podturna, nekateri dijaki in drugi prijatelji Faiduttieve stranke. To je trajalo do minole sobote. V soboto pa je obrtna oblast zaprla tiskarno, in to vsled tega, ker ni bilo v tiskarni nobenega strokovno izobraženega tiskarja in ker je prejšnji poslovodja naznani obrtni oblasti, da ni več odgovoren za delo v tiskarni in da naj se ga izbriše iz zadevnega obrtnega registra. Vsled tega je obrtna oblast dala zapreti tiskarno. »Eco« je torej za sedaj nehalo izhajati. Kako se stvar reši, bomo počitali.

— Ponarejalci denarja v Zagrebu. Nedavno smo poročali, da krožijo na Reki in po Hrvaškem ponarejeni petkonski novci, o katerih se domneva, da imajo svoj izvor v Ljubljani. Sedaj je policiji uspelo izslediti ponarejalce, a ne v Ljubljani, marveč v Zagrebu, ozioroma Karlovcu. Je to neka družina Kralj: oče, mati, dva sinova in neka ženska. Josip Kralj ml. je bil že preje kaznovan radi ponarejanja denarja.

— Dekliški licej v Gorici. V smislu znanega odloka c. kr. namestništva v Trstu, s katerim so se velike počitnice podaljšale do vstevši 17. septembra, se p. n. interesovanemu občinstvu javlja, da se šolsko leto 1910/1911 na dekliškem liceju v zavodu č. sestor De Notre Dame v Gorici prične s sveto mašo v ponedeljek, dne 19. septembra. Do sedaj so na tem liceju trije razredi, ki so zadobili vsi pravico javnosti; z letošnjim letom se otvoriti četrti razred. Pogoji za vsprejem v prvi razred so isti, kakor na srednjih šolah sploh. Vspremni izpit bodisi v prvi razred bodisi v višje razrede bodo v soboto, 17. septembra. Vpisovanje v vse razrede se bo vršilo v petek in soboto, 16. in 17. septembra ob 8. do 12. ure dopoldne. Učni jezik na liceju je sicer nemški, vendar je za slovenske gojenke slovensčina obvezna predmet v vseh razredih. Na željo starišev imajo one tudi priliko, da se počenši s tretjim razredom dalje učijo tudi angleščine. — Za druga pojasnila naj se interesovanči činitelji še pravočasno obrnejo do ravnateljstva liceja.

— Pododbor »Slovenčake zvezek za Ljubljano in okolico priredi v nedeljo, dne 4. septembra, ob pol 4. uri popoldne v Št. Vidu nad Ljubljano v dvorani pri Cebavu s prijaznim sodelovanjem sl. pevskega zborja »Blaz Potocnikove čitalnice« veselico s petjem, govorom in uprizoritvijo igre »Tri sestre« in burke »Rdeči nosovi« ter vabi nanjo vse somišljenike in prijatelje katol.-narodnega dijaštva. Vstopnina: Sedeži: prvi prostor 1 K, drugi 80 h, tretji 60 h; stojšča 20 h.

— Banka »Popolare triestina«, katera je uživala že 40 let neomejeno zupanje, je prišla v velike denarne stiske. Kaj je vzrok teh težkoč, ni znano. Včeraj popoldne je imel upravni svet svojo sejo, v kateri je to zadevo obravnaval. Pričakuje se, da bosta predsednik Artelli in podpredsednik Vianello, ki sta zelo bogata in ugledna moža, s svojim kapitalom banko sanirala. Drugače pride do velike katastrofe.

— Severno triglavsko steno je preplezal v slovenskih turistovskih krogih dobro znani gosp. dr. H. Tuma iz Gorice. 29. t. m. je preplezal od Vrat v šestih urah (s počitkom

ladja nima dimnikov, tako da se more s topovi streljati na vse strani preko krova. Druga, zelo važna prednost tega novega tipa ladij je, ker se bo lahko namesto nepotrebnih velikih kotlov uporabilo težke topove. Na Angleškem upajo, da se bo posrečilo, prekositi na novi način v velikosti sedanje dreadnoughts.

Slovenska Dijaška Zveza, priredi s prijaznim sodelovanjem »Katališke delavske družbe« v Idriji v nedeljo dne 4. septembra t. l. veselico v veliki dvorani hotela »Didič«. Spored: Morre Bedenek: »Revček Andrejček«, narodna igra s petjem v petih dejanjih. — Po igri prosta zabava s petjem in godbo. Vstopnina: sedeži I. vrste 1 K 50 v. II. vrste 1 K, III. vrste 60 v; stojišča 20 vin. Vstopnice se bodo prodajale v petek, soboto in nedeljo v trafički g. Nagoda in v prodajalnah gg. Golija in Trevna, ozir. pri blagajni na večer prireditve. Blagajna se odpre ob pol osmi uri zvečer. Začetek ob 8. uri zvečer. K obilni udeležbi uljudno vabijo prireditelji.

Knjižnica S. D. Z. na Suhu nad Kranjem priredi to nedeljo dne 4. septembra ob pol 4. uri popoldne v prostorih g. Jakoba Basaj A. Medvedovo narodno igro v širih dejanjih »Stari in mladi«. Kako zelo ta igra našim ljudem ugaja, kaže obilni obisk pretečeno nedeljo. Poleg petja so na sporednu tudi tri lepe točke za moški zbor in vrtna veselica. K lepi igri in zanimivi zabavi vljudno vabi odbor.

Iz davčne službe. Prestavljen je c. kr. davčni upravitelj gospod Jožef Ahlin iz Radovljice v Kranj.

Častno nagrada 52 K 50 vin. je priznala deželna vlada Ivanu Kvasu v Zg. Domžalah, ker je z lastno nevarnostjo rešil 10 letnega Petra Cotmana iz Zg. Domžal vtopljenja.

Ogenj v Črnomlju. Pogoreli so: J. Zugčič (skedenj in kozolec), revzen; Karol Geltar (štiri poslopja); Martin Malnerič (skedenj); Marija Zupančič (skedenj), zelo revna; Angela Skubic (dve poslopji); Jože Jerman (kozolec); J. Kobjetič (velika pristava), revzen.

Strupena muha. Iz Budimpešte pišejo, da je posestnika Matija Waldpačila navadna muha. Waldpačila so v temešvarski bolnici odrezali roko, a kmalu nato je umrl na zastrupljenju krvi.

Samoumor v tujini je izvršil 18 let stari železniški delavec Andrej Železnik. V Salzendorfu se je vlegel pod brzovlak, ki mu je strel glavo.

Prosti šolski dan v tednu so na zagrebških ljudskih šolah preložili na sredo, ker je tedaj semanji dan in nevarnost za otroke večja.

Vola peko na ražnju na zagrebški jesenski razstavi. Tako obila pečenka rabi seveda primerno časa, da se skozi in skozi prepeče in zahteva precej strokovnjaštva. V Zagreb so poklicniki mesarja Pavića iz Požege in dva njegova pomočnika, ki bodo pripravili volovsko pečenko; tudi raženj je last počeske mestne občine in star nad 100 let. Vol se peče danes popoldne od 2. do jutri zvečer.

Smrtna kosa. Umrla je v Ilirske Bistrici gostilničarka gospa Josipina Samša. — V Kapli pri Vrancem je umrl veleposestnik g. J. Apat.

Strela začala hišo. Iz Gorice 31. avgusta: Danes med 3. in 4. uro zjutraj je bila tukaj in v okolici silna nevihta. Med nevihto je strela udarila v hišo Frana Peša v Gorenji Vrtojbi. Hiša je začela takoj goreti in ogenj se je razširil tudi na hlev in senik. Z veliko težavo so rešili živino. Ogenj je uničil vse pohištvo, seno in poljske predelke. Stanovalci so se zamogli komaj rešiti. Iz Gorice so došli gasilci, ki so ogenj omejili, da se ni razširil dalje.

Koprska razstava. Kakor se govori, je razstavni odbor sklenil, da bo koprska razstava zaključena dne 3. oktobra t. l.

Umrla je Borovnici mati gosp. Ivana Žitnika in gospe Kobi Marija Žitnik, stara 85 let. Svetila ji večna luč!

Kolera v Italiji se še širi. V okraju Foggia je včeraj obolelo na koleri šest oseb, dve osebi sta umrli. V okraju Bari je obolelo nanovo na koleri sedem oseb, tri osebe so umrle.

Kranjski avtomobilni klub. Avtomobilni izlet, ki se vrši to nedeljo 4. septembra na Bohinjsko jezero in na Bled, vzbuja pri avtomobilistih na Kranjskem veliko zanimanja. Ob 1. uri popoldne je v hotelu Sv. Janez na Bohinjskem jezeru shajališče avtomobilistov

in njih prijateljev in se vrši skupni obed po 4 K za osebo. Ob 3. je odhod na Bled, ob pol peti uri popoldne je južna v hotelu Mallner. Vsi avtomobilisti, tudi ako niso člani »Kranjskega avtomobilnega kluba«, bodo prisreno dobro došli in se naprosijo, da do 3. septembra v Tourist - Office v Ljubljani, Miklošičeva cesta 6, prijavijo svojo udeležbo, posebno, koliko oseb pride na obed. Prireditev v Bohinju je prevzel g. Julij Muhr.

Polem v socialno-demokratični organizaciji tiskarjev. Socialno-demokratična organizacija tiskarjev ni pustila poleg sebe živeti nobene posebne organizacije. Kakor pa so sedaj na Moravskem in Češkem razmere, je ustanovitev češko-slovenske zveze tiskarjev vprašanje najbližjega časa. V Prosečni je bilo pred kratkim zborovanje tiskarjev, na katerem se je izvolil za odpolnacna na občini zbor osrednje zveze narodni socialec Blazek s pomočjo separatistov. Centralisti so seveda zelo ogorčeni vsled te izdaje socialno-demokratskih principov in konstatirajo obenem, da so separatisti v Brnu poslali tiskarjem v provincialnih mestih okrožnico, v kateri se jih pozivlje, naj pošljejo doneske za dispozicijski fond v Prago, kjer se bo v kratkem ustanovila češko-slovenska zveza tiskarjev.

Ljubljanske novice.

Ij Po Ljubljani je mir. Danes so imeli hibši občinski svetniki zadnje komisije po mestu. Jako čudno se je ob Hribarjevi izvoliti postavil včeraj s svojim poročilom neki radikalni dnevnik. Priobčil je Hribarjevo sliko, katero je pred meseci pripravil za slučaj, da Hribar — umre. Sedaj mu je slika prišla prav. Naše stališče smo zavzeli že včeraj in v današnjem uvodnem članku. Ko je Hribar sprejel izvolitev, vladni ni preostalo drugega, kakor razpuslitev, ako ni hotela višjo državno avtoritetu spraviti ob veljavo. To je lahko vsak naprej vedel — jedro v celih aferi ni razpustitev, ampak nepotrditev. Danes ob pol 12. uri je prišel na magistrat vladni komisar deželno-vladni svetnik Viljem vitez Laschan ter prevzel posle. Vitez Laschan je pl. Moorland, sin zadnjega nemškega župana v Ljubljapi. Star je 50 let ter je bil predsedstveni tajnik pod baronom Heinom in okrajin glavar v Postojni. Sedaj je bil pri deželnem vladni referent za agrarne operacije. Vsekakor je obžalovanja vredno, da je ravno nemški uradnik imenovan za komisarja. Mi nočemo dvomiti o objektivnosti imenovanega komisarja, a bilo bi vendar vsaj taktnje in modreje, komisariat zaupati slovenskemu uradniku. Listi ugibajo o novih volitvah za občinski svet. Nekateri listi sodijo, da se bodo vršile volitve po starem, nekateri listi pa trdijo, da se bodo vršile po novem volivnem redu. Občinski statut določa, da se razpišejo nove volitve v štirih tednih.

Ij Blagoslovljenje konvikta za srednješolsko mladino. Danes dopoldne ob 11. uri je blagoslovil prevzeteni knezoškof konvikt za srednješolsko mladino. Slovesnosti so se udeležili: deželni predsednik baron Schwarz, krški škof dr. A. Mahnič, predsedniški namestnik grof Korinsky, stolni prošt J. Sajevic, prelat Kalan, sodni svetnik Milčinski, predsednik Vincencijeve družbe dr. Gruden, več gospodov kanonikov, različni zastopniki ljubljanskih zavodov, redov in kongregacij in več drugih mladino-ljubov. Po blagoslovu je imel prevzeteni kratek nagovor v kapeli; povdral je, da je smatrala Cerkev vedno za svojo dolžnost mladino lepo vzgajati na korist Cerkvi in človeški družbi. Zato zmiraj na to dela, da se mladina vzgaja v zavodih, kjer si ohrani vero, utrdi v krščanskem življenju in privadi reda in dela. Veseli ga, da včetve svetna oblast vpoštovati in uvaževati, ki se je danes po svojih zastopnikih tega slavlja udeležila. Največja hvala pa gre g. prelatu Kalanu, ki je požrtvovalno vskrb za izvršitev konvikta prevzel in stavbo srečno dovršil. Naj počiva božji blagoslov nad to hišo! — Stavba je dvonadstropna, s pritličjem. V subterenu se nahaja kopališče, perilnica, lekarna, kuhinja; v pritličju in nadstropjih so pa spalnice, učne sobe, stanovanja za prefekte, obednica in bolniška soba. Stavba je oskrbljena z električno lučjo in centralno kurjavo, je prizidana na staro sirotišnico Collegium Marianum in tvori z njo eno stavbo. Prostora ima sedaj cel zavod za 300 gojencev in je

last Vincencijeve družbe. Zavod je namenjen za srednješolce in pripravnike.

Ij Odprto pismo. »Grazer Volksbl.« od dne 30. m. m. prinaša odprto pismo dr. Antonu Medvedu, profesorju v Mariboru, na ljubljanskega pastorja dr. Hegemannu. Imenovani protestantovski pastor je poskušal pred časom v »Grazer Tagblattu« ovreči v odprttem pismu na dr. Medveda nekatere obrambne trdiči, ki jih je izrekel zadnji na znamen takojmenovanem protestnem shodu v Mariboru dne 30. julija. Sedaj odgovarja dr. Medved, ki se je vrnil iz daljšega potovanja. V daljsem članku dokazuje nerescito svobodomiselnih trditev o pariški jernejski noči in o prelivaju krvi krivovernikov. Dr. Medved temeljito na podlagi zgodovinskih virov pojasnjuje te znane zgodovinske fakte, ki jih nikakor ni povzročila katoliška cerkev, ampak so samo posledica političnih dogodiljev ali pa takratnih juridičnih načel. Prepričani smo, da znani protestantovski svobodomiseln površnosti ta krepak, a zaslužen odgovor ne bo ravno ljub.

Ij Umrl je na Dunaju v sanatoriju tukajšnji lekarnar g. Milan Leusteck, star 47 let. Truplo prepeljano v Ljubljano. Naj v miru počiva!

Suplentsko mesto. Na I. državni gimnaziji v Ljubljani je razpisano suplentsko mesto za nemščino kot glavni, klasično filologo ali slovensčino kot postranski predmet z nemškim in slovenskim učnim jezikom. Prošnje je vložiti do 6. septembra pri ravnateljstvu. Slovenski germanisti, javite se!

Ij Cirkus Kludsky z menežarjo bo danes zvečer priredil v Littermannovem drevoredu prvo predstavo.

Ij Povožena ženska. Danes zjutraj krog 7. ure je povožil v Florijanski ulici nek voznik mlekarico Marijo Babšek iz Rudnika. Voznik se je hotel izogniti tramvaju in je pri tem podrl omenjeno žensko, ki je zadobila težke poškodbe na nogi. Prepeljali so jo v deželno bolnico.

Ij Umrl je v deželni bolnici Franc Borštnar, kamnoseški mojster v Dravljah.

Ij Zadruga gostilničarjev itd. v Ljubljani je pričela zopet s predpripričavami za gostilničarsko-kuharski tečaj, ki se ima prirediti zopet v mesecih novembra in decembra leta. Ker je se od lanskega leta mnogo prijav, ki radi preobilice priglašenih niso mogle biti sprejete, se je sklenilo, oziroma se namerava letos, ako bodo prijave tudi tako mnogoštevilne kot prejšnja leta, prirediti celo dva tečaja za Kranjsko, in sicer enega v Ljubljani, drugega pa združeno z deželno zvezo gostilničarskih zadrug na Notranjskem, in sicer v Postojni. Opozarja se tedaj vse gostilničarstvo po deželi in mestih, da se za tečaj kar najbolj zanimajo in s prilagajivjo ne odlašajo. Dopise je pošiljati na zadrugo.

Ij S ceste. Ko je dne 29. t. m. poljala 13 letna Marija Kastelčeva po Gruberjevem mostu ročni voziček tik ob robu hodnika, je pridrvil za njo nek voznik in zadel s svojim vozom v Kastelčeve, nakar je ta padla ter ji je šlo kolo čez desno nogo in jo težko telesno poškodovalo. Ko je voznik nesrečo opazil, je konja še bolj zapodil. Policija je šele pozneje poizvedela za njegovo ime. — Ko je danes zjutraj peljal po Florijanski ulici Kobijev hlapec Avgust Pelik z lesom naložen voz, mu je prišel pred hišo št. 28 nasproti voz električne cestne železnice. Pelik se je umaknil s svojim vozom, ker pa je cesta visela, se je voz z lesom zvrnil in padel na voziček 17 letne mlekarice Mar. Bavškove iz Rudnika, katerega je vsega zdobil kakor tudi posode, v katerih je bilo 16 litrov mleka. Bavškova ima do 60 K škode. Poleg tega pa jo je les ranil tudi na levi nogi in so jo morali prepeljati z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

Ij Nepoboljšljiva tatica. Zaradi neupoštenosti že večkrat predkaznovana 23-letna Helena Resnikova iz Šmartnega pri Litiji, ki je bila že tudi v prisilni delavnici, je svoji standajalki v Jaršah pokradla žensko krilo in več zlatih prstanov ter jo odkurila v Ljubljano, kjer jo je policija izsledila in aretovala. Oddali so jo sodišču.

Ij Zatekel se je nekam 7 mesecev sta foksterier, ki čuje na ime Feksl. Kdor ga je ujel, naj ga odda proti dobrni nagradi g. Vladimirju Franketu v Janeza Trdinovi ulici št. 2.

NEMŠKE POCESTNE DEMONSTRACIJE.

Nemške demonstracije v Lobošicah se nadaljujejo. Nemci so ranili nekega Čeha, navalili so na »Češki Dom« in mnoge privatne češke hiše ter razbili okna.

Telefonska in brzojavna poročila. ITALIJANSKI ZUNANJI MINISTER PRI NAŠEM CESARJU.

Ij 1. septembra. Cesare je sprejel danes ob pol 10. uri dopoldne grofa Aerenthala v daljši avdijenci. Ob tri četrt na 11 se je podal grof Aerenthal k laškemu zunanjemu ministru, ki se je nato v dvorni kočiji v spremstvu kabinetnega šefa odpeljal v cesarsko vilu, kjer je bil ob 11. uri dopoldne od cesarja sprejet. Italijanski zunanj minister je bil pri cesarju pol ure. Cesare je Italijanskega zunanjega ministra odlikoval z velikim križem Leopoldovega reda. O sestanku in avdijenci je izšel uradni komunikat, ki pravi, da to priča o prijateljskem razmerju med obema državama in dobrega položaja v Evropi za mir. Obe državi da hočeta ohraniti v Evropi status quo.

KOLERE NI V NAŠI DRŽAVI.

Dunaj, 1. septembra. Tudi včeraj in danes ni bil naznajan noben slučaj kolere, radi tega se parmanentna zdravniška varnostna služba opusti.

Budimpešta, 1. septembra. Tekom zadnjih 24 ur tudi ni bil naznajan noben slučaj kolere.

KOLERA V BEROLINU.

Berolin, 1. septembra. Bakteriološka preiskava dejektov oseb, obolelih na koleri podobnih znakih, je dognala, da opazovani bolniki niso bolni na kolere. Sluga Voigt ni postal žrtev azijske kolere, temveč svoje večletne težke črevesne bolezni. Pri preiskavi obih slučajev v Spandau-u pri gdč. Sarnowi in bolniški strežnici Louise so pač našli komabacile v odpadkih. Obe osebi ste zdravi in ste bili le bacilonosca, ne da bi sami oboleli.

S KOLERO OKUŽENI KANALI.

Kolin, 1. septembra. Iz Holandske se poroča, da so potom bakteriološke preiskave našli v gergumskem prekopu in drugih holandskih prekopih kolerne bacile. Dva bruseljska mornarja, ki sta pila vodo iz teh prekopov, sta obolela. Vlada je pustila v te prekope vlti petrolej in kemikalije, da je voda nepitna.

KOLERA V RUSIJI.

Peterburg, 1. septembra. V zadnjih 24 urah je obolelo na koleri 59 oseb, 19 oseb je umrlo. Bolnih oseb je 651.

DEFRAVDANTOV SAMOUMOR.

Dunaj, 1. septembra. Tu se je danes ustrelil iz Budimpešte pobegli defravdant Oblad, ki je v Budimpešti ponavil neki banki 70.000 kron in pobegnil. Pri samomorilcu defravdiranih 70 tisoč kron niso našli.

NESREČA NA VOJAŠKIH VAJAH.

Osek, 1. septembra. Pri brigadnih vojaških vajah je padel poveljnik 14. pešpolka polkovnik Fran vitez Schreitter s konja ter ga je konj težko udaril z nogo. Prepeljali so ga v bolnico v Djakovo. Težko, da bo okreval.

"Kres" v Gradcu.

Naš »Kres« dobro sledi ciljem, ki si jih je zasnoval. Dne 7. avgusta smo imeli lep dan. Predavala sta v našem društvu vlč. g. Ljubša in tajnik S. L. S. g. dr. Rožič. Prvi gospod nam je zanimivo govoril o judih, njihovem bogastvu in kupčijah, drugi pak nam je razložil v zelo poljudnem slogu zgodovino ženstva. Naslikal nam je tužno usodo ženske pri nekdanjih Grkih in Rimljanih. Ali ženska zavednost je napredovala, danes imamo že doktorice in manjka le še malo do popolne enakopravnosti z moškimi. Govoril je o nalogah ženske. Velike žene so naše slovenske matere, naše usmiljenke. — Zanimivim predavanjem sledilo je z veliko pozornostjo ne le mnogobrojno navzoče ženstvo, ampak tudi lepo število fantov. Na Vel. Šmarna dan smo pa poletel v Marija Trost, kjer smo prosili blagoslova za težko delo naše tu med tuji. — V vročih pasjih dneh smo tudi mi bili zaspansi; ali zaspali nismo. Naši požrtvovalni akademiki »Zarjani« so nas zapustili za nekaj časa in ž njimi je izginilo tisto živahno življenje. Fantje pa tega niso mogli mirno gledati, ker drugih ni, bomo pa sami predavalci, so rekli. In res, sklicali so iz lastne iniciative za minulo nedeljo sestanek, na katerega smo navdušeni prihiteli. Prvi je nastopil Iv. Gajšek in nam z živo besedo slikal lepoto naše slovenske pesmi, tako da nismo verjeli, da je to njegov prvi nastop. Za njim pa je govoril Erman o agitaciji in društvenem delu drugod. Predlagal je, naj se vsako nedeljo vrši tak sestanek, kar smo navdušeno pozdravili. Ustanovitev Orla se je za to pot odložila, ker bi isti v danih razmerah ne mogel dobro napredovati. Sklenili pa smo delovati na to, da se čim preje ustanovi v »Kresu« tamburaški klub. Prihodnjo nedeljo nastopijo trije fantje govorniki.

To je vesel pojav, ki bo brezvomno rodil uspehov. Toda srce nas boli, ko vidimo navdušenost, veselje do dela pri članih »Kresa«, pa se jim ne more dati dosti prilike za uspenejše delo. Dokler ne bo mlada poštena organizacija v Gradcu imela svojega ognjišča, bomo vedno v strahu, da ta mogočen ogenj ugasne. V naših prostorih imamo majhen šparovček, v katerega nosimo krajarje za »Slovenski dom« v Gradcu. Ali to gre počasi. Treba bo drugače prijeti stvar v roke . . .

Končno pa se obračamo do slavnih društev in č. duhovščine, naj dajo ljudem, ki gredo v Gradec iskati dela, potrebna pojasnila, ker še vedno dobimo kje na cesti kakega Slovenca, ki išče slovenskih društev in tako često zaide k nasprotnikom. Vsak pošten, zaveden Slovenec naj se oglaši v »Kresu« in tu mu bomo rade volje pomagali tudi glede dela in stanovanja.

Naslov »Kres« je: Katol. slov. izobraževalno društvo »Kres«, Gradec, Pestalozistrasse 63, III.

- Slovenski starši! Pošljite svoje otroke v slovenske šole!

Gospodarstvo.

g Oddaja eraričnih plemenskih kobil. Ministrstvo za domobrambo je sklenilo, da bode vnaprej brezplačno plemenske kobile le na ta način oddajalo, da se bodo plemenske kobile od konjerejcev za ceno 700 do 800 K nakupovale ter zopet pri prodajalcu v reji pustile. Kobile, katerih rod po arabskem, angleškem ali lipicanskem žrebcu, mora biti dokazan po spuščalem listu, morajo imeti starost 3inpol do 7 let ter morajo meriti v vihru najmanj 161 cm. Vsak konjerejec, kateri želi svojo kobilu ministrstvu za domobrambo prodati in zopet za njo prosi, mora dotično prošnjo najkasneje do 15. septembra 1910, kolekovano s kolkom za 1 K vposlati na pristojno c. kr. okrajno glavarstvo. Vse tiste kobile, katere bodo konjerejci do tega dne naznani za drugo leto, t. j.

leta 1911., se od pristojne komisije pregledajo.

g Za vinogradnike in sadjarje. Samočiste vinske droži za pokipenje vinskoga in sadnega mošta se dobivajo tudi letos pri Kmetijsko-kemijskem preizkuševališču za Kranjsko v Ljubljani. Cevka s samočistimi vinskimi drožmi stane z navodilom o uporabi 25 vin., s poštnino in zavojem pa 40 vin. Deset cevk stane s poštnino, zavojem in z navodilom o uporabi 3 K 50 vin. Znesek se mora plačati naprej, ker se sicer povzame. V plačilo se sprejemajo tudi pisemske znamke. Samočiste vinske droži pospešujejo čisto in zanesljivo kipenje mošta ter povzročajo, da se vino hitro čisti in da dobi mnogo boljši in prijetnejši vonj in okus. Ena cevka s samočistimi drožmi zadostuje za pokipenje 5 do 10 hektolitrov vinskega ali pa sadnega mošta. Naročba se mora izvršiti vsaj pet dni pred uporabo, da se morejo pravočasno in po predpisu nastaviti droži, s katerimi se potem svežeiztisnen mošt pokipi. — Vsa tozadovna pojasnila daje radovoljno ravnateljstvo kmetijsko - kemijskega preizkuševališča za Kranjsko v Ljubljani.

2493

Z žalostnim srcem naznajamo vsem sorodnikom, priateljem in znancem prežalostno vest, da je naša ljuba mati, oziroma tašča in starci mati, gospa

Marija Žitnik roj. Grdina

danes v svojem 85. letu previdena večkrat s sv. zakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb rajnce bo v soboto, dne 3. septembra 1910, ob 8. uri zjutraj v Borovnici.

Predrago rajnico priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.

Borovnica, dne 1. sept. 1910.

Ivan Žitnik, sin. — Ivana omož. Otoničar, Frančiška omož. Kobi, hčeri. — Janez Klemenc, Fran Otoničar, Anton Kobi, setje. — Vsi vnuki in vnukinje.

2485

Rodbina Bernot naznanja vsem sorodnikom, znancem in priateljem, žalostno vest, da se je iskreno ljubljeni oče in starci oče, gospod

Primož Bernot
sodarski mojster

danes ob pol 2. uri zjutraj v 68. letu svoje starosti preselil v boljše življenje.

Zemeljski ostanki predragega pokojnika se preneso danes 1. septembra ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti v Bohoričevi ulici st. 3. na pokopališče k. Sv. Križu.

Sv. maše zadužnice se bodo služile v župni cerkvi pri sv. Petru.

V Ljubljani, dne 31. avg. 1910.

Žalujoči ostali.

Vino po ceni.

Zakaj kupiti vino v gostilni po 50—80 vinarjev liter, ker se dobi pri Josipu Maljavac, pošta in postaja Roč v Istri, črno (ručec) franko vsaka železniška postaja na Kranjskem po 38 vinarjev liter in se ga more naročiti tudi samo 56 litrov. 667 100—1

Kupujemo večjo množino 2484 2

grozdja

za proizvajanje vinskega soka. Samo dobre vrste, predvsem beli in muškatec. Ponudbe je poslati na Vydrovo tovarno hranil, Praha VIII.

Meteorologično poročilo.

Vrhina n. morjem 3062 m, sred. zračni tlak 7360 mm

Dan	Cas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Pridelava v 2 urah v mm
31. 9. zveč.	735 8	14°0	sl. szah.	del. obl.		
1. 7. zjutri.	348	11°7	sl. jug	mehla	24/2	
2. pop.	343	17°1	sl. jvzh.	oblačno		

Srednja včerajšnja temp. 15°0, norm. 17°0.

TRZNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 1. septembra

Pšenica za oktober 1910	9°97
Pšenica za april 1911	10°23
Rž za oktober 1910	7°40
Oves za oktober 1910	8°—
Koruza za avgust 1910	6°—
Koruza za maj 1911	6°01

V najem se da

2454 2—1

prodajalniški lokal

z vso opravo pod ugodnimi pogoji v bližini župne cerkve v Št. Vidu pri Žatčini. Več pove lastnik Ivan Končina v Gorenjsavi pošta Žatčina.

Št. 1496

Pri mestnem županstvu v Kranju je izpraznjena služba

občinskega tajnika

z mesečno plačo 180 K.

Prosilci zmožni slovenskega in nemškega jezika v gorovu in pisavi in izvežbanju v občinskem poslovanju vložje naj svoje z dokazili sposobnosti opremljene prošnje do 10. septembra t. l.

Mestno županstvo v Kranju

dne 30. avgusta 1910.

2483 (3)

A. Lukič

Ljubljana, Pred Škofijo 19

priporoča po znano nizkih cenah

obleke za šolsko mladino

najmoderneje površnike in pelerine za gospode in dečke. Vedno najnovejša konfekcija za dame in deklice. Strogo solidna postrežba.

Št. 15.331/10.

Za preložitev

okrajne ceste Novomesto-Belacerkev v cestnem okraju Novomesto na 14000 K

proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom **jaune ponudbene obravnavu**. Pismene vsa dela obsegajoče ponudbe z napovedbo popusta ali doplačila v odstotkih na enotne cene proračuna ali z napovedbo pavšalne svote naj se predloži

do 13. septembra 1910, ob 12. uri opold. podpisaniemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolekovane s kolekom za eno krono, doposlati je zapečateni z nadpisom: „**Ponudba za preuzeitev okr. ceste Novomesto-Belacerkev**“.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbene pogoje po vsej vsebinu in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadlj. še 5% stavbenih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridržuje pravico izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbeni pogoji so na vpogled v deželnem stavbnem uradu.

Od deželnega odbora kranjskega,

v Ljubljani, dne 31. avgusta 1910.

Ob sobotah, nedeljah in praznikih po

2 gala predstavi 2

popoldan ob 4. uri

zvečer ob 8^{1/4} uri.

Ravnina vijstvo.

Isče se

2480 5-1

blagajničarka

ki je zmožna nekoliko trgovine. Prednost imajo take, ki so že bile v trgovini. Vstop po dogovoru. **J. Elsner, trgovec, Litija.**

DIJAK

se sprejme od poštenih, katoliško mislečih staršev na **hrano in stanovanje** ali pa tudi samo na stanovanje s prijazno sobo in lepim razgledom. Več se izve v upravnosti »Slovenca«. 2487 3

KUPCI POZOR!

Hiša, pripravna za vsako obrt, z lepim vrtom, se proda po nizki ceni. Vprašanja pod 237 na upravo lista. 2486 1

Hiša s kovačnico

(z vsem orodjem) 2465 4

pripravna tudi za vsako drugo obrt, se proda pod jasni pogoji blizu **Spodnje Hrušice** pri Ljubljani. Več pove uprava lista.

Razglas.

Pri mestnem županstvu v Kranju je izpraznjena služba

občinskega tajnika

z mesečno plačo 180 K.

Prosilci zmožni slovenskega in nemškega jezika v gorovu in pisavi in izvežbanju v občinskem poslovanju vložje naj svoje z dokazili sposobnosti opremljene prošnje do 10. septembra t. l.

Mestno županstvo v Kranju

dne 30. avgusta 1910.

2483 (3)

se odvori danes zvečer ob 8^{1/4} uri s še nikdar v Ljubljani predčeno

paradno gala-predstavo

2494 Usak dan ob 8^{1/4}. uri zvečer

Ljudska slavnost v Cerknici

21. AVGUSTA 1910.

Popoldanski del.

Ob pol dveh popoldne je bila telovadna izkušnja, ki jo je vodil br. Vojteh Jeločnik. Po slovesnih litanijsah pa je bila javna telovadba s sodelovanjem sl. idrijske godbe na lepo okrašenem vrtu g. Janeza Martinčiča. Trajala je nad poldrugo uro.

Velik telovadni prostor je bil krog inkrog poln občinstva, ki je z velikim zanimanjem zasledovalo in odobravalo spretna proizvajanja Orlov-telovadcev. Zelo velik je bil obisk zlasti iz »Menišje«. Prav posebno je ugajala »moreška«. Občinstvo je še sedaj polno hvale o tem krasnem nastopu. Celo nasprotniki, ki so škilili čez plotove, pri čemer so se posebno odlikovali sokolski veljaki, niso mogli drugega kakor hvaliti. — Cerkniški Orel si je za ta nastop nabavil lastne nove sablje.

Po končani telovadbi je okrožni predsednik br. Podbevsek častital telovadcem okrožja, da so pri javni telovadbi mladega okrožja tako izvrstno nastopili. Zahvali se logaškemu okrožju, pozdravi 25 vrilih Bogomil, ki so opoldne prihitele iz Logatca, nadalje cerkniškega g. dekana, domače župane in mnogoštveno občinstvo.

Nato je akademik g. Jež v daljšem, globoko zamišljenem in temeljitem govoru vspodbujal k zanimanju za mladeničke organizacije, apeliral na stare, naj pazijo na sinove in hčere, da ne zaidejo, marveč postanejo krepki stebri slovenskega krščanskega ljudstva.

Pozneje je navdušeno nazdravljal se predsednik loškopotoških Orlov br. K. Škulj. Pripravljenih je bilo še več govornikov z raznimi pozdravi. A čas je potekal in med tem se je razvila takoj živahna in prisrčna zabava, ubranlo petje begunjskega mešanega zboru, logaške Bogumile, moškega in dekliškega zboru iz Cerknice itd., da bi govorniki komaj na vrsto prišli.

Gostilničar je dobro postregel. Vrila dekleta, ki so že pri pripravah mnogo storile, so tudi ta dan častno izvršile svoje posle. Tudi slavna idrijska godba je zelo povzdignila vso prireditve. Proti večeru se je oglasilo pokanje papirnih topičev, zažareli so umetni ognji itd.

Le nekaj je manjkal, namreč — pijanib razgračajev in prepirljivev. Prepričali smo se ta dan, da se brez take vrste ljudi izvrstno izhaja. Nasprotniki so se čudili. Govorili so takoj drugi dan: »Čudno, toliko ljudstva, pa nikakega prepira, nikakega nereda. Biti so morali res vsi enega duha in enih misli.«

Pripominjamo pa tu resnici na ljubo, da so prišli tudi nekateri, ki sicer niso somišljeniki S. L. S., a so bili tudi zadovoljni. Dosedaj še nismo našli nikogar, ki bi mu bilo žal, da se je slavnosti udeležil.

Sovažniki krščanskega imena so se šele čez par dni prav zavedli. Hudo jim je, da se je ljudska slavnost tako vsestransko izborno obnesla. Začeli so si izmišljati nekatere laži, ki se jim pa prav iz srca smejemo. Ježijo se nad tištimi, ki so zastave izobesili, zmerajo in lažejo. Posebno nekdo kar besni in se smesi zaradi nekega mlaja, ki ga nič ne briga, in se bo tudi temeljito osmešil.

Krščansko ljudstvo pa pojde brez ozira na take zaostale ptice in — — — neustrašeno naprej v zavesti, da s svojo ljudsko slavnostjo nikomur ni storilo krivice, pač pa mnogim en dan lepega veselja, ki bo ostal cerkniški dolini trajno v lepem spominu.

O naselbini trapistov v Bosni

prinaša zanimiv podlistek »Hrvatstvo«. Zavod se nahaja uro hoda od Banjaluke pod planino na desni strani reke Vrbas. To je cela mala, izvrstno urejena krščanska državica, v kateri je v vsem življenju, delu in smrti izvedena najstrožja enakost, toda ne brez avtoritete! Uprava in vsa oblast je v rokah enega edinega starega moža, ki pa vzdržuje red in disciplino, kakor bi je cela vrsta birokratov in birokratih predstojnikov ne mogla. Danes je v samostanu 212 bratov, deloma duhovnikov, deloma laikov; razven tega 160 sirot, ki jih zavod vzgaja in oskrbuje 46 vajencev, ki se uče različnih obrti in rokodelstev. Vsega skup je v zavodu 500 oseb, za katere se kuha v dveh kuhinjah: posebej za trapiste, ki jedo le ono, kar iz zemlje zraste in mleko, in posebej za ostale, ki dobre tudi meso. Delavnice so izvrstno urejene in žene stroje vodna moč; posebno zanimiva je tkalnica sukna, kovačnica, pivovarna itd., sedaj grade tudi velik paromlin. Vajenci imajo svojo posebno šolo, kjer se uče risanja, računanja, petja in glasbe. Do 50

Ešvegersko
sivo in rdeča
Marzeljsko
Angeljovo

Milo

Priporoča tovarna
Pavel Seemann
Ljubljana
1661

Čebelno-
voščene
in
stearinske

Sveče

izvrstno izvežbanih in krščansko vzgojenih mladeničev - pomočnikov prihaja leta za letom iz tega zavoda. Zavod ima tudi lastno mlekarno in sirarno, v kateri se izdeljuje slavnoznani trapistovski sir in 60 krasnih krav-molznic, kakoršnih nima nikdo drug v vsej Bosni. Hlevi in vsa živinoreja je urejena po vseh pravilih modernega gospodarstva. Razume se, da se enako umno in napredno pečajo tudi s svinjerojo ter se pojavijo, da v njihovih svinjakih še ni bilo rdečie in drugih kužnih bolezni.

— Osebno življenje teh izvrstnih gospodarjev, obrtnikov, učiteljev in vzgojiteljev je silno priprosto. Za obleko jim služi priprosta halja z usnjenim pasom, o hrani smo že omenili, da ne jedo mesa, pač pa dobe natančno in skromno odmerjeno vina in piva. Čelice imajo komaj prostora za posteljo in priprost umivalni stol. V obedinici so čisto ozke miže, ker sede bratje le na eni strani in ima enako posodo in enako hrano tako opat kakor zadnji brat, ki je bil prejšnji dan sprejet v zavod. Tako žive možje, ki imajo v rokah in vodijo najvzornejša in cvetoča podjetja in ustanove, katerim se mora vsak dimiti. To so res širitelji proslete v najlepšem pomenu besede, katerim svobodomiselnii Ferrerovci ne segajo niti do gležnjev.

Književnost.

KATOLIŠKA BUKVARNA V LJUBLJANI.

Za cerkvene zvore:

Ant. Foerster. Missa in hon. s. Caeciliae ad IV. voces inaequales op. 15. Part. 2 K, glasovi po 30 h.

P. Hugolin Sattner. Missa Seraphica ad IV. voces inaequales cum Organo. Part. 3 K 20 h, glasovi po 50 h. Izvaja se lahko tudi s spremljevanjem orkestra; cena orkestralnim glasovom: prva in druga vijolina, vijola, čelo, kontrabas, flauta, klarineti, fagot, rogovci po 80 h, tromba in tromboni po 60 h, timpani pa po 40 h.

D. Ant. Chlondowski. Mis sa S. Stanislai Kostkae ad IV. voces inaequales cum Organo. Part. 3 K 20 h, glasovi po 50 h.

D. Ant. Chlondowski. Sanctae Joseph. Invocatio una voce sola et choro ad IV. voces inaequales alternati concinenda. Part. 60 h, glasovi po 10 h. Ta lep napev prav dobro služi kot motet po recitiranem ofertoriu ne samo za praznike svetnikov, kakor je bilo prvotno rečeno, ampak tudi za praznike svetnic, oziroma za godove cerkvenih zavetnikov in zavetnic. Pri svetnicah se podloži namesto sanctae Joseph ime svetnice, ter se poje povsodi mesto sanctae in mesto protector »protectrix nota«.

Ant. Foerster. 6 Marijinih pesmi za tri ženske ali moške glasove (za dva, štiri, tudi za en glas) z orglami. Part. 1 K 80 h, glasovi po 40 h. Vsem onim cerkvenim zborom, ki razpolagajo samo z ženskimi ali moškimi glasovi, so ti krasni napevi priznanega skladatelja neobhodno potrebni.

Ant. Grum. V ponosnosti klečimo in pet Marijinih pesmi za mešani zbor. Part. 1 K. Manjšim zborom ta zvezek posebno dobro služi.

Železnato vino

lekarja Piccolija v Ljubljani, c. in kr. dvorni založnik, papežev dvorni založnik, vsebuje za slabokrvne in nervozne osebe, za blede, slabotne otroke, lahko prebavljiv železnat izdelek. Polovična steklenica K 2—. Poštni zavoj (3 steklenice) franko zavoj in poština, stane K 6:60. Naročila po po-vzetju. 3281

Rogaški

Tempel

vrelec. Dietetična namizna piča z obilno ogljikovo kislino. Pospešuje prebavo in izmeno snovi.

Styria

Zelo koncentriran medicinalni vrelec, pripravljen pri kroničnem želodčnem kataru, zaprtju, Brightovih ledicah, vrančičkih oteklinah, jetni trdin, zlatici, snavozmenskih boleznih, kataril dihalnih organov.

Donati

Zdravilen vrelec načeljevanje svoje vrste. Zlasti uporaben pri kroničnem žrevenem kataru, obstipaciji, žolnih kanenih, tofici, trganju, sladkovni bolezni.

Najmočnejši prirodni vrelec magnezijo-glauberske soli.

Deklice

iz poštenih rodin, katere bi rade posečale velesi. zunanj in notranjo šolo, ozir. trgovski tečaj, učitelj, pripravniči i. t. d., katero vodijo vlč. g. Uršulinke v Škofji Loki, dobe proti primerni nizki ceni

stanovanje s hrano

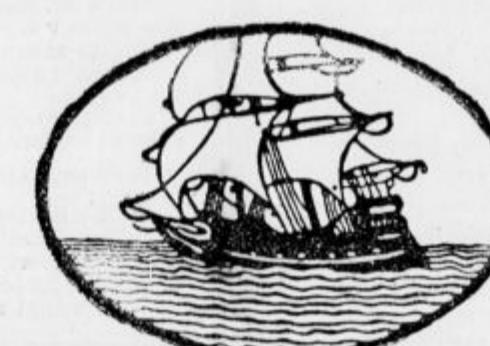
sploh vso oskrbo pri pospej ANI HAFNER v Škofji Loki št. 93, II. nadstropje, nasproti trgovine Koširjeve in Thalerjeve po domače Lukeževe. 2409

Prodam v košnji na Glinah okoli 12 oralov

OTAVE

2464 1

Ivan Jelačin, Ljubljana.

Julij Meisl

Ustanovljen 1862.

Uvoz kave

Veležgalnica kave

Slavnemu p. n. občinstvu, posebno velecenjenim svojim odjemalcem, kakor tudi prijateljem si usojam naznaniti, da sem se preselil s svojo čevljarsko obrtjo s Kongresnega trga št. 13

v Sodno ulico št. 3

kjer bom v enaki meri, z znanim solidnim delom in nizkimi cenami skušal postreći svojim vrelec naročnikom.

Priporočujoč se v obila naročila, bilježim velespoštojanjem

J. Zamljen, čevljarski mojster.

2461